

นายเบอร์นันเก้ ในฐานะผู้ว่าการธนาคารกลางสหรัฐ

Author: ดร.บัณฑิต นิจถาวร
ประธานกรรมการ , สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย

Created: 04/04/2014

เมื่อสิ้นเดือนมกราคม ตำแหน่งทางการเงินที่ทรงพลังที่สุดของโลก คือ ตำแหน่งผู้ว่าการธนาคารกลางสหรัฐได้เปลี่ยนมือ

จากผู้ว่าการธนาคารกลางคนเก่าที่เรารู้จักกันดี คือ นายเบน เบอร์นันเก้ ที่ดำรงตำแหน่งนี้มาสองวาระแปดปี มาเป็น นางเจเน็ต เบลเลน ซึ่งเข้ารับตำแหน่งผู้ว่าการธนาคารกลางสหรัฐอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ที่ผ่านมา วันนี้อาจเขียนถึงผู้ว่าการคนที่หกตัวระลอกคือ นายเบน เบอร์นันเก้ ว่ามีวิธีการทำงานอย่างไรที่ผมประทับใจ ในฐานะที่เขาเป็นนักเศรษฐศาสตร์และเป็นผู้ว่าการธนาคารกลาง

นายเบน เบอร์นันเก้ มีภูมิหลังเป็นศาสตราจารย์เศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัย Princeton เป็นผู้ว่าการธนาคารกลางสหรัฐที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางว่ามีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับงานธนาคารกลางโดยเฉพาะนโยบายการเงินมากที่สุดคนหนึ่ง การเข้ารับตำแหน่งของ นายเบน เบอร์นันเก้ เข้ามาในช่วงที่เศรษฐกิจสหรัฐกำลังเข้าสู่ภาวะวิกฤติจากปัญหาฟองสบู่ในตลาดอสังหาริมทรัพย์เมื่อปี 2006 ดังนั้น ช่วงการทำงานส่วนใหญ่ของ นายเบอร์นันเก้ ในฐานะผู้ว่าการจึงอยู่กับการแก้ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจสหรัฐที่เกิดขึ้น และการเป็นผู้นำให้กับการแก้ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจที่กระทบไปทั่วโลก

ภายใต้เงื่อนไขและสถานการณ์ที่ยากดังกล่าวนายเบอร์นันเก้ ได้มุ่งมั่นทำงานแก้ไขปัญหาอย่างน่าชื่นชม ทำให้เศรษฐกิจสหรัฐและเศรษฐกิจโลกสามารถหลีกเลี่ยงภาวะถดถอยรุนแรง รวมถึงสามารถรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินสหรัฐ ไม่ให้เกิดวิกฤติรุนแรง จนขณะนี้แนวโน้มเศรษฐกิจสหรัฐดูดีขึ้น และมีท่าทีจะฟื้นตัวต่อเนื่องแม้จะมีความไม่แน่นอนอยู่มากก็ตาม แต่จากปัญหาที่เศรษฐกิจสหรัฐและเศรษฐกิจโลกประสบในช่วงวิกฤติที่ต้องถือว่ารุนแรง การทำงานและภาวะผู้นำของธนาคารกลางสหรัฐภายใต้การบริหารของนายเบอร์นันเก้ต้องถือว่าดีพอควร แม้ตัวเขาจะถูกวิจารณ์ว่าเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการเงินสมัย นายกรีนสแปน ที่มีส่วนทำให้วิกฤติเศรษฐกิจเกิดขึ้น

ในฐานะผู้ว่าการธนาคารกลางและนักเศรษฐศาสตร์ จุดเด่นของ นายเบอร์นันเก้ ในความเห็นของผมมีสามเรื่อง

เรื่องแรก คือ ความรู้ความสามารถของ นายเบอร์นันเก้ ในเรื่องเศรษฐศาสตร์ เรื่องงานธนาคารกลางและนโยบายการเงิน ทั้งหมดได้นำไปสู่การดำเนินงานที่มองไปข้างหน้าที่เหมาะสมและระมัดระวัง ที่สำคัญภายใต้สถานการณ์เศรษฐกิจที่ค่อนข้างแย่ จนดูเหมือน

นโยบายการเงินจะหมดประสิทธิภาพ ความรู้ความสามารถของ นายเบอร์นันเก้ ในฐานะนักเศรษฐศาสตร์ก็นำไปสู่การดำเนินนโยบายการเงินในรูปแบบใหม่ๆ ที่ไม่เคยใช้มาก่อน เพื่อแก้ปัญหา เริ่มตั้งแต่การลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายต่ำจนใกล้ศูนย์ การใช้เงินของธนาคารกลางให้กู้ยืมเพื่อรักษาเสถียรภาพของระบบการเงิน และการอัดฉีดสภาพคล่องผ่านมาตรการคิวอีเพื่อรักษาเสถียรภาพและช่วยระบบเศรษฐกิจให้ฟื้นตัว นโยบายดังกล่าวได้ทำให้ขนาดของฐานะทางบัญชีของธนาคารกลางสหรัฐเพิ่มจาก หนึ่งล้านล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2008 เป็น สี่ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐในปัจจุบัน ซึ่งบางครั้งถูกวิจารณ์ว่าไม่เหมาะสม เพราะจะทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อที่รุนแรงตามมา แต่ความสำคัญของการรักษาเสถียรภาพและฟื้นเศรษฐกิจถือเป็นเหตุผลสำคัญที่ทุกฝ่ายตระหนักว่าการดำเนินนโยบายการเงินในลักษณะดังกล่าวอาจสำคัญและจำเป็น ถึงแม้ความไม่แน่นอนจากผลกระทบของนโยบายในระยะยาว ต่อภาวะเงินเฟ้อจะมีอยู่มาก ที่แน่ชัด นายเบอร์นันเก้ ได้มอบอำนาจการแก้ไขปัญหาในยามเศรษฐกิจเกิดวิกฤติรุนแรงไว้เป็นตัวอย่างให้กับคนรุ่นหลัง

เรื่องที่สอง ที่เป็นจุดเด่น คือ ความสามารถของ นายเบอร์นันเก้ ในการสื่อสารนโยบายการเงิน ที่สามารถอธิบายสถานการณ์เศรษฐกิจในเชิงวิเคราะห์ได้อย่างชัดเจน สร้างความมีเหตุมีผลให้กับการวิเคราะห์และนโยบายของธนาคารกลางสหรัฐ นำมาสู่ความน่าเชื่อถือต่อนโยบายการเงินสหรัฐ หลายครั้งที่ผมเคยได้ฟังการบรรยายหรือการแสดงความเห็นของ นายเบอร์นันเก้ ในที่ประชุม ผมจะประทับใจในความสามารถของ นายเบอร์นันเก้ ในฐานะนักเศรษฐศาสตร์อยู่เสมอ ที่สำคัญความสามารถดังกล่าวทำให้ตลาดการเงินให้ความเชื่อถือต่อนโยบายการเงินสหรัฐต่อเนื่อง แม้ว่าสิ่งที่จะเป็นสิ่งที่ใหม่ที่ไม่เคยทำมาก่อน และเต็มไปด้วยความไม่แน่นอนว่าผลจะออกมาอย่างไร จะสำเร็จหรือไม่ และมีผลข้างเคียงอย่างไร ความเข้าใจในเหตุผลของการทำนโยบาย ทำให้ตลาดการเงินสามารถปรับตัวกับทิศทางนโยบายการเงินได้ล่วงหน้า ทำให้ความผันผวนที่อาจเกิดขึ้นจากมาตรการการเงินลดลง นอกจากนี้ ความสามารถในการสื่อสารนโยบายของ นายเบอร์นันเก้ ทำให้ฝ่ายการเมืองสหรัฐสามารถเข้าใจความยุ่งยากของปัญหาที่ต้องแก้ไข นำมาสู่ความไว้วางใจที่จะสนับสนุนนโยบายของธนาคารกลางสหรัฐจนทำให้การแก้ไขปัญหาเกิดขึ้นได้อย่างทันเวลา โดยเฉพาะการอัดฉีดสภาพคล่องเพื่ออุ้มสถาบันการเงินในช่วงแรกที่วิกฤติเศรษฐกิจเกิดขึ้น

เรื่องที่สาม คือความสำเร็จของ นายเบอร์นันเก้ ในการสร้างความโปร่งใสในกระบวนการการดำเนินนโยบายการเงินของสหรัฐ ไม่ว่าจะเป็นการเปิดเผยผลการประชุม การให้ข้อมูล การออกบทวิเคราะห์ต่างๆ เป็นระยะๆ เพื่อให้ตลาดการเงินเข้าใจในแนวคิดของธนาคารกลางสหรัฐเกี่ยวกับภาวะและแนวโน้มเศรษฐกิจ รวมถึงการชี้ทิศทางนโยบายหรือ Forward guidance ที่ทำให้ตลาดการเงิน ภาคธุรกิจและครัวเรือนสามารถเข้าใจถึงแนวทางและเงื่อนไขการทำงานนโยบายการเงินที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทำให้สามารถปรับตัวกับทิศทางของนโยบายได้ล่วงหน้า

ตัวอย่างเช่น ในช่วงปลายปี 2012 ที่การประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงินสหรัฐได้ให้ข้อสรุปต่อสาธารณะ ว่าธนาคารกลางสหรัฐจะดำเนินนโยบายการเงินภายใต้อัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ต่ำมากต่อไป คือระหว่าง 0 หรือ 0.25 เปอร์เซ็นต์ トラบไคที่อัตราการว่างงานอยู่ในระดับที่สูงกว่าร้อยละ 6.5 อัตราเงินเฟ้อคาดการณ์ช่วงสองปีข้างหน้าไม่เกินร้อยละ 2.5 และอัตราเงินเฟ้อคาดการณ์ระยะยาวของภาคธุรกิจมีเสถียรภาพ ความชัดเจนดังกล่าวนี้ทำให้ตลาดการเงิน ภาคธุรกิจและประชาชน สามารถคาดเดาทิศทางและการตัดสินใจของนโยบายการเงินได้พอควร ทำให้ภาคธุรกิจและตลาดการเงินสามารถปรับตัวได้ล่วงหน้า นำมาสู่การยอมรับและเชื่อมั่นต่อนโยบายการเงิน

แต่ที่น่าประทับใจที่สุด ก็คือข่าวที่ออกมาว่า ในการแถลงข่าวครั้งสุดท้ายของเขาในตำแหน่งผู้ว่าการธนาคารกลางสหรัฐ นายเบอร์นันเก้ ได้ยอมรับความผิดพลาดของเขาในช่วงแรกของการรับตำแหน่ง โดยบอกว่า เขาเองก็ช้าเกินไปที่ยอมรับว่าเศรษฐกิจกำลังมีปัญหา (I was slow to recognize the crisis.) เพราะความแตกต่างของวิกฤติคราวนี้ต่างจากแต่ก่อนในรูปแบบ แม้พื้นฐานของปัญหาที่นำไปสู่วิกฤติจะคล้ายกัน ทำให้มองเห็นได้ยากขึ้น จุดนี้ผมเห็นว่า เป็นการแสดงความรับผิดชอบของผู้ทำนโยบายที่น่ายกย่อง

ล่าสุด นายเบอร์นันเก้ ได้เริ่มงานใหม่ทันทีในฐานะนักวิจัย (Distinguished fellow in Residence) ที่สถาบัน Brookings กรุงวอชิงตัน ดีซี ซึ่งคาดว่าคงใช้เวลาส่วนใหญ่ทำงานด้านวิชาการและเขียนหนังสือ อันนี้เป็นเอกลักษณ์ที่น่าชื่นชมของ นายเบอร์นันเก้ ที่ต่างกับอดีต

ผู้ว่าการคนอื่นๆ ที่มักเข้าทำงานกับสถาบันการเงิน หรือเป็นที่ปรึกษาสถาบันการเงินหลังหมดวาระ จุดนี้ต้องถือเป็นจุดแข็งส่วนตัวของ นายเบอร์นินส์ ที่ได้วางตัวเป็นอิสระจากภาคการเงินสหรัฐมาตลอด คือเป็นผู้ว่าการที่เป็นนักวิชาการ ที่ไม่เคยทำงานให้สถาบันการเงิน ทำให้ได้รับความไว้วางใจจากฝ่ายการเมืองว่า จะตัดสินใจด้านนโยบายเพื่อประโยชน์ของเศรษฐกิจมากกว่าเพื่อประโยชน์ของสถาบันการเงิน ความเป็นอิสระนี้ได้นำมาสู่การเป็นอิสระขององค์กรคือธนาคารกลางสหรัฐได้อย่างน่าชื่นชม

ที่มา: <http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/politics/opinion/bandid/20140210/561534/นายเบอร์นินส์-ในฐานะผู้ว่าการธนาคารกลางสหรัฐ.html>